

Punkt 12.

Orientering om status på implementering af handlevejledning om bekymrende fravær

2017-041029

Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Skoleudvalgets og Familie- og Socialudvalgets orientering, status på implementeringen af handlevejledningen om bekymrende fravær.

Beslutning:

Til orientering.

Skoleudvalget ønsker:

- *En redegørelse for den manglende inddragelse af dropout teamet/fraværskonsulenter i alle sager. Dropout teamet skal inddrages i alle sager hvor der er mere end 8 ugers fravær.*
- *Opfølgning på kendskabsgrad til handlevejledning ved alle skoler.*
- *En kommunikationsindsats vedr. PPRs tilbud til børn og unge med angst.*
- *Årsager til skolevægring er differentierende, derfor ønskes en redegørelse for mulighed for brug af SL §11+ §52 anvendelse ift. at motivere barnet til skolegang/hvornår giver det mening.*
- *En analyse og redegørelse for, hvorfor det ikke er lykkedes at reducere antallet (40 elever) af genganger fra 2017 til 2018.*

Sagsbeskrivelse

Nærværende sag fremsendes, fordi Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget i forbindelse med vedtagelsen af "Handlevejledningen om bekymrende fravær" skal have en orientering om udviklingen i antallet af elever, der er drop-out-truet, er i reduceret skema, er i enkeltmandsundervisning eller er i sygeundervisning i hjemmet. Der gives tillige i indstillingen en kort status på arbejdet med handlevejledningen; herunder tilbuddene til elever med angst-problematikker.

Baggrund

Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget godkendte i april 2017 en ny handlevejledning om bekymrende fravær. Handlevejledningen definerer, hvornår et fravær er bekymrende og fastsætter, hvorledes skolerne skal handle; herunder hvornår Familiegrupperne, Specialgruppen og PPRs fraværskonsulenter skal inddrages, samt hvornår der skal sendes en underretning til Familiegruppen. Det er forventningen, at arbejdet med handlevejledningen vil reducere antallet af elever med bekymrende elevfravær.

I forbindelse med vedtagelse af handlevejledningen blev det ligeledes besluttet, at Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget en gang årligt gives en tilbagemelding med bl.a. status på drop-out-truede elever, elever i reduceret skema, elever i enkeltmandsundervisning og elever der modtager sygeundervisning i hjemmet.

Derudover blev det besluttet, at elever i reduceret skema, enkeltmandsundervisning, sygeundervisning og drop-out-truede elever løbende skal registreres i de skoleadministrative systemer. Endelig blev det besluttet, at der etableres et tilbud til børn, unge og familier med angst i PPR.

Nedenstående gives en orientering om følgende:

- Elever i reduceret skema
- Drop-out-truede elever
- Elever i enkeltmandsundervisning
- Elever i sygeundervisning
- Status på PPRs tilbud til børn med angst
- Status på registrering i de skoleadministrative systemer
- Opfølgning på opsamling og koordinering af indsatser på tværs af Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen i sager med højt fravær

Elever i reduceret skema i Skoleforvaltningen

Nedenstående tabel er baseret på skolernes indrapporteringer til PPR om, hvilke elever de på nuværende tidspunkt har i reduceret skema – registreringen er foretaget i november-januar. Der er tale om et øjebliksbillede.

	2018	2017
Antal elever registreret i reduceret skema	161	149
Antal i almen skolen	93	84
Antal i specialskole/specialklasse	68	65
Gengangere i forhold til 2017	40	

Reduceret skema i Skoleforvaltningen

Der er på nuværende tidspunkt 161 elever i reduceret skema – heraf 93 i almen skolen og 68 i specialklasser og –skoler. Der er tale om en lille stigning, idet der i 2017 i samme periode var 149 elever i reduceret skema (84 i almen og 65 i special). Der er i alt 40 af de 161 elever, som også fremgik af listen i 2017.

Kendetegnende for eleverne i reduceret skema er, at de har vanskeligt ved at klare en hel skoledag. Mange af eleverne har diagnoser – særligt autisme, men også OCD, angst, depression og psykotiske symptomer, der gør dem sårbare over for overstimulering og stress. Mange elever kan endvidere have vanskeligheder i fællesskaber. En del af eleverne har somatiske sygdomme, som gør at de fysisk ikke kan holde til en hel skoledag.

Blandt de 40 elever som ligeledes var på listen i 2017 kan det nævnes, at 12 af eleverne går i specialundervisningstilbud. Alle eleverne på nær en er startet i et specialundervisningstilbud i enten 2016 eller 2017. Hovedparten af eleverne er udskolingselever. De resterende 28 elever går i almenområdet. Halvdelen af eleverne er fra udskolingen, en tredjedel går på mellemtrinnet og de resterende går i indskolingen. Af de 40 elever er der 14 elever, som reduceres mere i tid i 2018 end i 2017, 9 elever reduceres mindre i tid, mens 8 elever har det samme timetal i år som sidste år. Der er 9 elever, hvor der mangler data, enten fordi oplysningen ikke er registreret eller i nogen tilfælde fordi fraværet fx er betinget af svingende helbred og derfor ikke kan anføres.

Afgørelse i Klagenævnet for specialundervisning

Klagenævnet for specialundervisning har i forbindelse med en afgørelse af en konkret sag i februar 2018 præciseret reglerne om reduceret skema. I afgørelsen fremgår det, at elever i almenskolen ikke kan tilbydes et reduceret skema – men i stedet tilbydes relevant støtte i undervisningen eller specialpædagogisk bistand. Elever i specialklasser og specialskoler kan kun fritages for undervisning i et eller flere af folkeskolens fag (dog ikke dansk og matematik) med forældrenes samtykke og på baggrund af en aktuel pædagogisk-psykologisk vurdering. Der skal altid foreligge en lægeerklæring.

Skoleforvaltningens hidtidige praksis er bl.a. foranlediget af den vejledning, vi har modtaget fra Undervisningsministeriet. Vejledningen fra Undervisningsministeriet har hidtil været, at det var muligt at reducere skoledagens længde – også på almenområdet. Skoleforvaltningen tager naturligvis afgørelsen til efterretning og har præciseret reglerne over for skolerne.

Drop-out-truede elever

Nedenstående tabel er baseret på skolernes indrapporteringer til PPR, om elever med højt fravær som ifølge skolens vurdering er drop-out-truede.

	2018	2017
Antal drop-out-truede i alt	157	144
Antal drop-out-truede i almenskolen	136	128
Antal drop-out-truede i specialskole/specialklasse	21	16
Antal undervisningspligtige på ENKA UngAUC	32	23
Antal med bekymrende fravær i erhvervsklassen på UngAUC	6	
Gengangere i forhold til 2017	21	
Eleven fremgår også af listen med elever i reduceret skema	31	

Der er på nuværende tidspunkt 157 drop-out-truede elever. Dertil kommer 32 elever, som er indskrevet i ENKA på UngAUC og 6 elever med bekymrende fravær i erhvervsklassen på UngAUC. Der er tale om en stigning, idet der i 2017 var 144 drop-out-truede elever og 23 indskrevet i ENKA. Antallet af drop-out-truede blev ikke opgjort i Erhvervsklassen i 2017. Fælles for hovedparten af eleverne er, at de har højt fravær, men stadig kommer i skole i et vist omfang. Der er således tale om en forebyggende indsats for at undgå drop-out, hvor eleven slet ikke kommer i skole.

Om de 157 elever kan det konstateres:

- 62 % af eleverne går i udskolingen, 26 % i mellemtrinnet og 13 % i indskolingen
- 13 % af eleverne går i specialklasse
- 56 % har en sag i PPR
- 76 % har en sag i Familiegruppen eller specialgruppen

At de tre hyppigste årsager til, at eleven vurderes at være drop-out-truet er:

- Belastning pga. hjemlige forhold (skilsmisse, stress, sorg/tab, dårlig økonomi, højt konfliktniveau)
- Vanskeligheder i fællesskaber (ensomhed, stille børn, udadreagerende børn, mobning mv)
- Stress, overbelastning, ængstelighed, angst

For enkelte (10 elever) er der reelt tale om drop-out – det vil sige, at eleverne ikke har været i skole i en længere periode. Kendetegnende for de 10 elever er, at der er tale om komplekse problemstillinger, hvilket betyder at der ikke er enkelte løsninger på skolefraværproblemerne. Der kan iagttages væsentlige risikofaktorer (fx dårlige kognitive forudsætninger, forældres skilsmisse, kompliceret forældresamarbejde, manglende motivation). Der er tale om vanskeligheder både hos eleven og i familien (og i skolen), der kalder på tæt samarbejde mellem skole, forældre, elev, familiegruppen, Ungdommens Uddannelsesvejledning og andre instanser. PPRs fraværskonsulenter er inddraget i alle disse 10 sager – og det er generelt vurderingen, at der er et godt samarbejde i sagerne.

I forbindelse med handlevejledningen om bekymrende fravær er det præciseret, at PPRs fraværskonsulenter skal inddrages ved fravær over 8 uger (niveau 3). Derudover kan de inddrages ved fravær under 8 uger. Der er i alt 38 elever, som er vurderet til at være niveau 3. I disse er fraværskonsulenterne inddraget i de 16. Fraværskonsulenterne har i alt været involveret i udarbejdelse af handleplaner i 42 af de drop-out-truede elever.

Der er 31 elever, som er dobbeltregistreret. Det vil sige, at de figurerer både på listen over drop-out-truede elever og på listen over elever i reduceret skema. Data viser ikke, hvorfor eleverne er dobbeltregistreret; altså om eleven fx er drop-out-truet selv om han/hun har et registreret skema eller om eleven registreres som drop-out-truet, fordi han/hun er i reduceret skema.

21 elever var ligeledes på drop-out-listen i 2017. Af de 21 har PPRs fraværskonsulenter været inddraget i udarbejdelse af handleplaner for 6 af disse elever.

Der har siden august 2018 været etableret en åben telefonrådgivning for forældre til drop-out-truede elever. Der har i perioden fra august til januar i alt været 3 henvendelser.

Enkeltmandsundervisning

Nedenstående tal om enkeltmandsundervisning er baseret på skolernes ansøgninger om enkeltmandsundervisning indsendt til Skolechefen.

	2018	2017
Antal i enkeltmandsundervisning i alt	8	12

Der har hidtil i skoleåret 2017/18 været 8 elever i enkeltmandsundervisning; heraf er 4 afsluttet. Der er således på nuværende tidspunkt 4 elever i enkeltmandsundervisning. Der var på samme tidspunkt sidste år ansøgt og bevilget 12 enkeltmandsundervisningsforløb.

Kendetegnende for eleverne er, at de typisk har meget fravær og udadreagerende adfærd – der i flere tilfælde har resulteret i voldsomme hændelser med andre elever og medarbejdere

Enkeltmandsundervisning skal godkendes af Skolechefen og eleven skal være indstillet til pædagogisk psykologisk vurdering.

Sygeundervisning i hjemmet

Nedenstående tal om sygeundervisning i hjemmet er baseret på skolernes indrapporteringer til PPR om, hvilke elever der modtager sygeundervisning i hjemmet i løbet af året – registreringen er foretaget fra august 2017 til januar 2018.

	2018	2017
Antal i sygeundervisning i hjemmet	1	6

Der er på nuværende tidspunkt en elev, der er registreret til at modtage sygeundervisning i hjemmet. På samme tidspunkt sidste år var der 6 elever.

Sygeundervisning skal etableres i de tilfælde, hvor en elev ikke er i stand til fysisk at møde på skolen. Undervisningens indhold og omfang skal tilpasses den enkelte elevs alder, helbredstilstand og øvrige forudsætninger. Da der er tale om en elevgruppe med somatiske sygdomme, skal der foreligge en lægeerklæring eller udskrivningsbrev fra sygehuset.

Registrering i de elevadministrative systemer

Registrering af reduceret skema, enkeltmandsundervisning og sygeundervisning i de elevadministrative systemer afprøves i øjeblikket på tre skoler, og forventes implementeret på alle skoler fra august 2018. Fordelen er, at man løbende kan følge udviklingen i antallet i stedet for, som i dag, at skolerne laver en årlig tilbagemelding til Skoleforvaltningen.

Derudover afprøves i øjeblikket en ny funktion i arbejdet med bekymrende elevfravær. Med funktionen får skolerne en mail, hvis en elev har et bekymrende fravær (5 sammenhængende dage med sygdom eller ulovligt fravær, 7 dage ud af 15 med sygdom eller ulovligt fravær eller 15 dage ud af 60 med sygdom eller bekymrende fravær). Samtidig får Skoleforvaltningen en mail, hvis en elev har et fravær over 8 uger, hvilket muliggør, at fraværskonsulenterne kan følge op og sikre handling i forhold til disse elever, såfremt skolen ikke allerede af egen kraft har inddraget fraværskonsulenterne. Funktionen forventes ligeledes implementeret på alle skoler i august 2018.

PPRs indsatser mod ængstelighed og angst

Med henblik på at reducere det stigende antal børn med autisme, der kun i begrænset omfang formåede at anvende deres skoletilbud, etablerede PPR i efteråret 2017 i samarbejde med Hospitalsundervisningen et angstbehandlingstilbud, hvor indsatsen havde afsæt i det evidensbaserede gruppebehandlingskoncept Cool Kids ASF (Autisme Spektrum Forstyrrelser).

Til trods for en ihærdig hvervningskampagne lykkede det kun at få et meget begrænset antal børn og deres forældre i angstbehandling. En væsentlig forklaring på den manglende succes med initiativet var, at børnene generelt var for sårbare til at indgå i gruppebehandlingsforløb.

På baggrund af indhøstede erfaringer med Cool Kids ASF har PPR omlagt sine indsatser i forhold til ængstelige og angstede børn. Ud over fortsat at tilbyde Cool Kids ASF udbyder PPR også ordinær angstbehandling i form af gruppekonceptet Cool Kids.

Desuden ønsker PPR, for at supplere og komplementere den angstbehandling, der allerede foregår i Aalborg Kommune, at udvikle og afprøve forskellige forebyggende og foregribende indsatser med henblik på at reducere antallet af ængstelige og angstede børn. Initiativerne målrettes forældre og professionelle i skolerne og deres muligheder for at styrke børnenes robusthed og livsduelighed. Desuden afprøves indsatser, hvor angstbehandlingen varetages af forældre under supervision og vejledning fra PPR. Endelig tilbyder PPR mestringsorienterede gruppesamtaler med børn og unge såvel forebyggende som indgribende.

PPR vil således i løbet af foråret 2018 tilbyde en bred vifte af differentierede indsatser målrettet ængstelige og angstede elever, hvor hovedvægten vil ligge på forebyggende indsatser suppleret med indirekte behandling via forældre samt angstbehandling til børn i grupper i tæt samarbejde med skoler.

Opfølgning på opsamling og koordinering af indsatser på tværs af Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen i sager med højt fravær

Nedenstående tal er baseret på en sags gennemgang af eksisterende sager med ydelser og foranstaltninger efter Serviceloven som følge af skolefravær foretaget af rådgiverne i Specialgruppen.

	2018	2017
Antal cpr.nr. hvor forældre modtager ydelser og foranstaltninger efter Serviceloven som følge af skolevægring	103	96
Nye cpr.nr. på listen 2018	65	
Er der et godt samarbejde med forældre/PPR/Skoleforvaltning	73	
Der er bevillinger efter Lov om Social Service §42 – kompensation for tabt arbejdsfortjeneste pga. skolevægring	72	44

Der er andre (en eller flere) foranstaltninger ud over §42	44	65
--	----	----

For at samle op på de sager, hvor der på baggrund af højt fravær er bevilliget ydelser og foranstaltninger efter Serviceloven, er der i Specialgruppen udarbejdet et overblik over problematikken skolevægring. Specialgruppen har, pr. 05. december 2016 og pr. 1. februar 2018, optalt de sager, hvor der bevilliges ydelser og foranstaltninger efter Lov om Social Service, grundet barnets/den unges skolevægring.

Der er alene tale om børn og unge tilknyttet Specialgruppen og optællingen omfatter derfor ikke andre børn fra de fire familiegrupper som skolevægrer, dog er alle sager hvor der er ansøgt om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste jf. Lov om Social Service inkluderet.

Sagslisterne indbefatter børn og unge der er tilknyttet Specialgruppen. Specialgruppens målgruppe er børn og unge med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne og deres familier. De børn og unge der har skolefravær grundet fysisk sygdom, hvor hverken skole, forældre eller barn har handlemuligheder for at nedbringe skolefraværet, er frasorteret. Dette kan eksempelvis være børn med alvorlig kræftsygdom.

Af de optalte sagslister fremgår det, at der både er tale om børn og unge der er inkluderet i almindelig folkeskoleklasse og børn og unge fra specialklasse tilbud, specialskole, samt børn og unge der modtager hospitalsundervisning og hjemmeundervisning.

Det fremgår, at en stor del af børnene og de unge er i reduceret skema. Ligeledes fremgår det, at der bevilliges flere ydelser og foranstaltninger efter Lov om Social Service for at kompensere for problematikken skolevægring.

I forbindelse med udbredelsen af Handlevejledningen om bekymrende fravær og fokus på en systematisk tidligere indsats, samt et tættere tværfagligt samarbejde, har der i optællingen for 2018 være fokus på om der er et godt tværfagligt samarbejde i sagerne. Dette angives i 73 af sagerne, hvilket opleves af Specialgruppen som en forbedring. Der er sager, hvor karakteren af samarbejdet ikke er besvaret i overblikket for 2018, hvilket skyldes, at der afventes skoleskifte, eller barnet den unge er under udredning, ligeledes er der få sager hvor samarbejdet karakteriseres som komplekst, hvorfor det eksempelvis ikke er lykkedes at afholde et netværksmøde. Der vil i forbindelse med den kvalitative evaluering af Handlevejledningen om bekymrende fravær, blive fulgt op på kvaliteten i det tværfaglige samarbejde og om anvisningerne i handlevejledningen følges.

Der er i Specialgruppen sket en stigning i sager hvor der bevilliges ydelser og foranstaltninger grundet skolevægring, fra 96 sager i 2016 til 103 sager i 2018. Der er især en markant stigning i forhold til bevillinger jf. Lov om Social Services § 42, kompensation for tabt arbejdsfortjeneste fra 44 i 2016, til 72 bevillinger i 2018. Ligeledes fremgår det, at der er tale om en del nye sager på listen i 2018, i alt 65 nye sager.

Der er i alt 38 sager fra 2016 der stadig forefindes på listen for 2018. I forhold til de 38 sager der er gengangere, fremgår det at der er et godt samarbejde med forældre, PPR og skole og der er sket udvikling i forhold til optrapning af timetal i skole eller eksempelvis udvikling i barnets den unges bustræning til skole. I få sager af de 38 gengangere, er optrapning ikke muligt grundet hjemlige forhold, så som skilsmisse eller flytning.

Sammenfattende vurdering

Det er Skoleforvaltningens og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens vurdering, at implementering af handlevejledningen om bekymrende fravær foregår planmæssigt. Der er dog også fortsat udfordringer i implementeringen fx er fraværskonsulenterne ikke altid inddraget i niveau 3-sager og det er generelt forskelligt, hvordan skolerne bruger den ressourcer, der stilles til rådighed i form af fraværskonsulenterne. Derudover arbejdes der fortsat på implementeringen af skolernes administrative registrering af elever med skolevægring.

Implementeringen blev for alvor opstartet i august 2017. Der har i efteråret været gennemført en temadag for alle deltagere i trivselsforum, hvor et af emnerne netop var handlevejledningen. Derudover har handlevejledningen været temasat i Udvidet Forvaltningsledelse, netværket for trivselspersoner, i familiegrupperne samt lokalt på den enkelte skole. For at sikre fuld implementering vil der fortsat være behov

for at dagsordenssætte handlevejledningen i relevante fora; herunder i de tværsektorielle møder mellem familiegrupperne/specialgruppen og skolerne samt i skolernes trivselsfora.

Opgørelsen af elever i reduceret skema, drop-out, enkeltmandsundervisning og sygeundervisning viser, at der i hovedparten af sagerne er et velfungerende samarbejde mellem familiegruppe, specialgruppe og skole og ofte med inddragelse af PPRs fraværskonsulenter. Det er vurderingen, at handlevejledningen har medført en mere systematisk tilgang til fraværsarbejdet på skolerne og i samarbejdet mellem familiegrupperne og skolerne/Skoleforvaltningen.

Der kan konstateres en stigning i antallet af elever, der er drop-out-truet eller i reduceret skema og en stigning i antallet af ydelser og foranstaltninger efter Serviceloven som følge af skolevægning – og det på trods af, at der opleves et godt samarbejde i størsteparten af sagerne. Derudover kan det konstateres, at der løbende kommer nye sager til. Der er behov for at sætte yderligere fokus på, hvorfor denne udvikling sker, samt behov for at opprioritere den tidlige og forebyggende indsats. Der er i forbindelse med implementeringen af handlevejledningen nedsat en følgegruppe, som bl.a. arbejder på at kortlægge metoder og redskaber i den tidlige og forebyggende indsats.

Der gennemføres en egentlig evaluering af arbejdet med handlevejledningen i foråret 2018. Her vil der være fokus på den kvalitative del af arbejdet; herunder hvordan skoler og familiegrupper oplever samarbejdet om børn med skolevægringsproblematikker.

Der er vedhæftet følgende bilag:

- Indstilling fra april 2017, hvor handlevejledningen blev godkendt i Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget

Bilag:

Skoleudvalget 04-04-2017 Godkendelse af handlevejledning vedr. bekymrende fravær

Handlevejledning bekymrende fravær A4 2017 v9.pdf

PowerPoint - handlevejledning bekymrende fravær